

eISSN: 2524-0072

2024 **59**

Електронний журнал



ГЕОМЕТРИКА
НАУКОВО-ВИСНУВАННЯ

ЕКОНОМІКА
та СУСПІЛЬСТВО

Редакційна колегія

Головний редактор журналу:

Головко Олег Павлович, кандидат економічних наук, директор Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій.

Члени редакційної колегії журналу:

Баженков Євген Володимирович, доктор економічних наук, доцент, директор Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти»

Білозубенко Володимир Станіславович, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, регіональних студій та туризму Університету митної справи та фінансів.

Бойко Світлана Василівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів Національного університету харчових технологій.

Графська Орислава Іванівна, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.

Гуткевич Світлана Олександрівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Національного університету харчових технологій.

Дишкантюк Оксана Володимирівна, кандидат технічних наук, доцент, декан факультету менеджменту, готельно-ресторанної справи і туризму Міжнародного гуманітарного університету.

Жосан Ганна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та інформаційних технологій Херсонського державного аграрного університету.

Киркач Світлана Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Князевич Анна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів та обліку, Гірничо-металургійна академія імені Станіслава Сташиця (Польща).

Ковбас Галина Іванівна, кандидат економічних наук, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Корбутяк Аліна Георгіївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри публічних, корпоративних фінансів та фінансового посередництва Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Котенко Тетяна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Центральноукраїнського національного технічного університету

Кузіна Руслана Віліївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та аудиту Одеського національного економічного університету.

Македон Вячеслав Владиславович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Мартишок Олена Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, Міжнародний гуманітарний університет.

Масленніков Євген Іванович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та інновацій Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Нямецук Ганна Валеріївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки та публічного управління і адміністрування Придніпровської державної академії будівництва та архітектури.

Підгірна Валентина Никифорівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Плинокос Дмитро Дмитрович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва торгівлі та біржової діяльності Національного університету «Запорізька політехніка».

Прохорчук Світлана Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, проректор з навчально-методичної роботи Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний університет бізнесу і права».

Сокровольська Наталія Ярославівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри публічних, корпоративних фінансів та фінансового посередництва Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Pawel Czarnecki, Prof., dr hab., Rector of Warsaw Management University (Poland).

№ 59 (2024): Економіка та суспільство

ЕКОНОМІКА

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ТА ГРАНТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Валентина Самодай, Юлія Машина, Олексій Жильніков
Переглядів статті: 14 | Завантажень PDF: 16



ЕКОНОМІЧНА КОНСТАНТА ДОЦІЛЬНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА БУДІВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ВПЛИВУ НЕСТАБІЛЬНОГО РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ОБМЕЖЕНОСТІ РЕСУРСІВ

Руслан Кубанов, Дмитро Макагюра, Дмитро Прусов
Переглядів статті: 17 | Завантажень PDF: 8



ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА ТА СТАЛЕ ВИРОБНИЦТВО В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Людмила Горбач, Ольга Рубан, Ярослав Гуменюк
Переглядів статті: 7 | Завантажень PDF: 13



ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ДОДАТКУ «ДІЯ»)

Валентина Самодай, Юлія Машина, Софія Білаш
Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 5



МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬНОГО БІЗНЕСУ

Марта Найчук-Хруц, Олег Кошовалець
Переглядів статті: 7 | Завантажень PDF: 4



ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ЯК СТРУКТУРНОГО ЕЛЕМЕНТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Марта Найчук-Хруц, Василь Кошовалець
Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 5



НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ ВІТЧИЗНЯНОГО ПРОДОВОЛЬНОГО РІТЕЙЛУ

Людмила Степасюк, Віталій Старомінський
Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 1



МОВА

- English
- Українська

АРХІВ НОМЕРІВ

2015	1
2016	2 3 4 5 6 7
2017	8 9 10 11 12 13
2018	14 15 16 17 18 19
2019	20
2020	21 22
2021	23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34
2022	35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58
2023	
2024	59

КАТАЛОГ
ФАХОВИХ ВИДАНЬ
З ЕКОНОМІЧНИХ НАУК



StrikePlagiarism.com
ORIGINALITY IS A VALUE

ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ ЛАНЦЮГІВ В УМОВАХ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА

Валентина Чичун, Оксана Зеленюк
Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 3



ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ВРЕГУЛЮВАННЯ ЇЇ СТАНУ

Аліса Шевченко, Ольга Петренко
Переглядів статті: 5 | Завантажень PDF: 10



НОВА КОМП'ЮТЕРИЗОВАНА ТРАНЗИТНА СИСТЕМА: СУТНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Олена Мельник
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 3



ОСНОВИ ГЛОБАЛЬНОГО ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Віталіна Антощенкова, Ігор Семперович
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ВПЛИВ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Роман Бугріменко, Поліна Смірнова
Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 3



ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНИХ ТА ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Сергій Козловський, Сергій Горун, Леонід Мамашвілі
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



СУЧАСНІ ФОРМИ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ

Володимир Козловський, Дмитро Ноздрін, Андрій Пушненко
Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



ЛЮДСЬКИЙ ФАКТОР ЦИФРОВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ У РОЗРІЗІ МІЖНАРОДНИХ ПОРІВНЯНЬ

Наталія Матвеева, Тетяна Пушкар, Дар'я Серьогіна
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



РОЗВИТОК ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИХ ОСНОВ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АВІАПІДПРИЄМСТВА

Сергій Смерічевський, Заріна Побережна, Світлана Гура
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 2



РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК КОНКУРЕНТНОЇ ПЕРЕВАГИ ПІДПРИЄМСТВА

Тетяна Гулик, Яніна Жукова, Владлен Жуков
Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 2



НЕ МОЖНА ПОЇХАТИ, НЕ МОЖНА ЗАЛИШИТИСЬ. ВТРАТИ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ МІГРАЦІЮ

Анатолій Маслов, Крістіна Данчук
Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 6



ТЕХНОЛОГІЧНІ ДРАЙВЕРИ РОЗВИТКУ РИНКУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

Ігор Леонт'єв
Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Світлана Пермінова, Наталія Ситник, Маргарита Чуцира
Переглядів статті: 7 | Завантажень PDF: 6



ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ В ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Антон Романів, Йосиф Ситник
Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Костянтин Чекотун, Ганна Блакита
Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ САДІВНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ілля Чіков, Петро Ковальчук
Переглядів статті: 5 | Завантажень PDF: 1



СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Ірина Дашко, Любомир Михайліченко
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Світлана Коляденко, Олексій Дзись, Владислав Гайдей
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ЕФЕКТИВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДАНИХ: ВИКОРИСТАННЯ AI ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ БІЗНЕСУ

Василь Нестеров, Анатолій Шин, Тетяна Музиченко
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ВИРОБНИЦТВО НУТУ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ НІШЕВОЇ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ АГРОБІЗНЕСУ

Ольга Томашевська
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ БУДІВЛІВ ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ «РОЗУМНИХ» МІСТ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПРАКТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ

Вероніка Халіна

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0

 PDF

ПРОЦЕДУРНІ АСПЕКТИ ГЕНЕРУВАННЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ СТРАТЕГІЙ УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сергій Волик

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0

 PDF (English)

ІННОВАЦІЙНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД

Елеонора Забарна

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0

 PDF

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА СИНЕРГЕТИЧНОГО ЕФЕКТУ УПРАВЛІННЯ ДИНАМІКОЮ ЕЛЕКТРОСПОЖИВАННЯ ПІРНИЧОРУДНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Денис Кочура

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0

 PDF

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНИХ ПОСЛУГ ЯК ОСНОВНИЙ СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Максим Скидан

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0

 PDF

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОЇ СФЕРИ

Ольга Хаєцька, Олексій Коваль

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0

 PDF

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Уляна Гузар

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0

 PDF

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

СТАНДАРТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ВПЛИВ НА УПРАВЛІНСЬКУ ЗВІТНІСТЬ ТА ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Андрій Музиченко, Світлана Скрипник, Людмила Мельянкova

Переглядів статті: 9 | Завантажень PDF: 6

 PDF

ОБЛІК ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Ольга Пугаченко, Наталія Зарудна, Олександр Кундеус

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0

 PDF

РОЛЬ АУДИТОРА У ЗАПОБІГАННІ ФІНАНСОВИМ ШАХРАЙСТВАМ ТА КОНФЛІКТАМ ІНТЕРЕСІВ

Ярослав Рудик, Ганна Головачак, Інна Балла

Переглядів статті: 2 | Завантажень PDF: 1

 PDF

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВВЕДЕННЯ ТЕРМІНУ КРИТИЧНОГО ІМПОРТУ ДЛЯ ВВЕЗЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

Наталія Савченко

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Ірина Склярчук, Ніна Вовк

Переглядів статті: 2 | Завантажень PDF: 1



ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Олена Томчук, Софія Долінська, Богдан Кабачій

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

РОЛЬ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ

Ірина Заїчко, Тетяна Мигович, Зоряна Криховецька

Переглядів статті: 15 | Завантажень PDF: 7



ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Руслана Пікус, Орест Трейтjak

Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 2



СТРАХУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ВІД ВОЄННИХ РИЗИКІВ: СУТНІСТЬ, НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Ірина Приймак, Назар Тимків

Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 1



УПРАВЛІННЯ НЕПРАЦЮЮЧИМИ КРЕДИТАМИ БАНКІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Євгенія Андрущак, Олена Перепьолкіна, Аліна Герасименко

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



ВПРОВАДЖЕННЯ БАЗЕЛЬ III ДЛЯ ЗБІЛЬШЕННЯ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ: ОСОБЛИВОСТІ ТА НОВОВВЕДЕННЯ

Олександра Дудукалова, Галина Матвієнко

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 2



ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Зоя Тітенко, Віталій Ліснічук

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



РОЛЬ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Артем Тарасенко

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 1



АКЦЕНТИ ІНВЕСТИВАННЯ У СТАЛИЙ РОЗВИТОК НА ПРИНЦИПАХ ESG В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Лідія Бондаренко, Анна Блават

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ СТРАХУВАННЯ БІЗНЕС-СТРУКТУР В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ УКРАЇНИ

Святослав Покорчак

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

Тетяна Канєва, Максим Карпенко

Переглядів статті: 2 | Завантажень PDF: 4



КАПІТАЛІЗАЦІЯ АГРОПРОМИСЛОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Світлана Тульчинська, Олена Кривда

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



ФІНАНСОВИЙ ТА СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСАЛТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Леся Кононенко, Віра Савченко, Олександр Гай

Переглядів статті: 5 | Завантажень PDF: 0



РЕЗЕРВУВАННЯ КРЕДИТНОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ КЛІЄНТІВ БАНКУ ЯК МАРКЕР ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В КРАЇНІ ПІД ЧАС КРИЗОВИХ СТАНІВ

Олександр Олексюк

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕСУРСИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОДИНИЦІ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Наталія Сاینчук, Наталія Собкова, Юнона Шум

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ВДОСКОНАЛЕННЯ КАНАЛІВ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ

Ірина Федорович

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



РОЛЬ БАНКІВ У ФОРМУВАННІ РИНКУ ДЕРЖАВНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ: АНАЛІЗ ВПЛИВУ ТА ОЦІНКА ВЗАЄМОДІЇ

Юрій Боцман

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГУ ТА МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ НА ЗРУЧНІСТЬ ТА ДОСТУПНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ ДЛЯ КЛІЄНТІВ В УКРАЇНІ

Олена Гасій, Олег Скорба, Наталія Рошко

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ФІНАНСОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ БІЗНЕС-ЕКОСИСТЕМ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

Андрій Пахольчук

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



МЕНЕДЖМЕНТ

ІТ-КОМПАНІЯ ЯК ОПТИМАЛЬНЕ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО САМОНАВЧАЄТЬСЯ

Олександр Петренко

Переглядів статті: 6 | Завантажень PDF: 5



ДО ПИТАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІТ-ПРОЄКТАМИ В БІЗНЕС-ПРОЦЕСАХ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Оксана Адлер, Олександр Лесько, Олексій Лесько

Переглядів статті: 4 | Завантажень PDF: 2



ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ БРЕНДУ РОБОТОДАВЦЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НА ОСНОВІ ДИНАМІЧНОГО SPACE-АНАЛІЗУ

Тетяна Білорус, Сергій Зінченко

Переглядів статті: 4 | Завантажень PDF: 2



ОРГАНІЗАЦІЙНІ ІННОВАЦІЇ У ЛОГІСТИЧНОМУ ЛАНДШАФТІ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Наталія Красностанова, Світлана Яроміч, Сергій Волощук

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 1



УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ БІОГАЗУ З ВІДХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ АПК ТА ДОМОГОСПОДАРСТВ

Ірина Фурман, Дмитро Ксенчин

Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 4



МОДЕЛЬ ДЕКАРБОНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН: ПИТАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІННОВАЦІЙ

Сергій Харін, Юлія Папіж, Сергій Коровін

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ БІОГАЗОВИХ УСТАНОВОК ДЛЯ ПЕРЕРОБКИ ВІДХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Сергій Березюк, Юлія Березюк, Тетяна Медвідь

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Сергій Березюк, Артур Лебедев

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 2



СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ СФЕРОЮ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Олег Вареник, Лариса Калита, Марія Приймак

Переглядів статті: 9 | Завантажень PDF: 4



УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ БІОГАЗУ З ВІДХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ АПК ТА ДОМОГОСПОДАРСТВ

Ірина Фурман, Дмитро Ксенчин

Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 4



МОДЕЛЬ ДЕКАРБОНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН: ПИТАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІННОВАЦІЙ

Сергій Харін, Юлія Папіж, Сергій Коровін

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ БІОГАЗОВИХ УСТАНОВОК ДЛЯ ПЕРЕРОБКИ ВІДХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Сергій Березюк, Юлія Березюк, Тетяна Медвідь

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Сергій Березюк, Артур Лебедєв

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 2



СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ СФЕРОЮ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Олег Вареник, Лариса Калита, Марія Приймак

Переглядів статті: 9 | Завантажень PDF: 4



ЛІДЕРСТВО В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Василина Тимошенко

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНИХ МЕНЕДЖЕРІВ: ДЕФІНІЦІЯ, ДИЗАЙН МОДЕЛІ, ІНСТРУМЕНТАРІЙ УДОСКОНАЛЕННЯ

Оксана Герасименко, Анна Демченко

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Наталія Кондратенко, Валентина Догадіна, Владислава Троян

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ВИКЛИКИ ТА КОНЦЕПЦІЯ ЗМІН СУЧАСНОЇ ПАРАДИГМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ПОВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Ольга Посвалюк

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



МАРКЕТИНГ

СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ТОЧОК КОНТАКТУ БРЕНДУ ЗІ СПОЖИВАЧАМИ

Ірина Бойко, Наталія Скригун, Назарій Навроцький

Переглядів статті: 10 | Завантажень PDF: 7



ВИДИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Олеся Іршак, Олександр Коломієць, Андрій Черепанин
Переглядів статті: 2 | Завантажень PDF: 3



ДІДЖИТАЛ-МАРКЕТИНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПРОСУВАННЯ БРЕНДУ

Олена Каршій, Ольга Капраль
Переглядів статті: 6 | Завантажень PDF: 6



МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ СЕГМЕНТАЦІЇ ТА ВИБОРУ ЦІЛЬОВОГО РИНКУ

Наталія Струк, Наталія Михайлик
Переглядів статті: 11 | Завантажень PDF: 3



ОНЛАЙН МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Інна Дейнега, Сергій Гарбар
Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОКОНТЕНТУ В МАРКЕТИНГУ: СТРАТЕГІЇ СТВОРЕННЯ, РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ ЗІ СПОЖИВАЧАМИ

Ірина Зрибнева
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ МЕДІА ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У МАРКЕТИНГОВИХ КАМПАНІЯХ: ЕФЕКТИВНІСТЬ І РИЗИКИ

Наталія Терент'єва, Ярослава Савчук, Леонід Мільман
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ПЛАНУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Євген Медведєв, Юлія Попова, Ольга Петренко
Переглядів статті: 2 | Завантажень PDF: 2



ІНТЕГРАЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ МАРКЕТИНГУ ТА ЛОГІСТИКИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Євгеній Тяжкун
Переглядів статті: 4 | Завантажень PDF: 7



ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОТОКОВИХ ПРОЦЕСІВ

Тетяна Ільченко
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ НЕЙРОМАРКЕТИНГУ ПРИ ПРОСУВАННІ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Ганна Лозовська, Рафаєла Значек
Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



КОПІРАЙТИНГ ТА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ В СОЦІАЛЬНОМУ МАРКЕТИНГУ НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЇ РЕКЛАМИ ПРО ЗАХИСТ ТВАРИН

Світлана Ткачук

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВОГО ПРОДУКТУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ

Надія Васильців, Володимир Заставний

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ІННОВАЦІЙНІ МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Наталія Носань

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СТРАТЕГІЇ МАРКЕТИНГУ: АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ І ВИКЛИКІВ

Діана Райко, Ганна Паймаш, Ігор Кролівець

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВ

Олег Бабій, Володимир Койнак

Переглядів статті: 2 | Завантажень PDF: 1



СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ: МОДЕЛЬ РЕАЛІЗАЦІЇ

Вікторія Кіфяк

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 1



РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ СУТНОСТІ ЛОГІСТИКИ У ТОРГІВЛІ

Раїса Грінченко, Олена Горлова

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



РОЗВИТОК УКРАЇНО-КИТАЙСЬКОЇ ПОШТОВОЇ ЛОГІСТИКИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Леся Гнилянська, Ростислав Будинський, Андрій Юрчик

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 1



ПРОБЛЕМИ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Сергій Гирич

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Інна Поворознюк

Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 3



ТУРИЗМ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Зоя Бойко, Наталія Горожанкіна, Віктор Грушка

Переглядів статті: 5 | Завантажень PDF: 4



ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ НАСЛІДКІВ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Леся Слатвінська, Оксана Збиранник, Назар Мацак

Переглядів статті: 9 | Завантажень PDF: 7



ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛАНЦЮГА ПОСТАЧАННЯ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННІЙ ГАЛУЗІ: ОПТИМІЗАЦІЯ ТОВАРОЗНАВЧИХ ПРОЦЕСІВ ТА ВПЛИВ НА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ

Світлана Тимчук, Людмила Нецадим, Інна Поворознюк

Переглядів статті: 5 | Завантажень PDF: 4



ІННОВАЦІЙНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Тетяна Лисюк, Лариса Ройко, Аліна Горязева

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



КВІТКОВИЙ ТУРИЗМ ЯК НОВИЙ БРЕНД ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ

Наталія Габчак, Станіслав Габчак

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



МЕМОРІАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ ПІСЛЯВОЄННОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Оксана Табенська

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Іванна Гаврилюк

Переглядів статті: 3 | Завантажень PDF: 2



ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Надія Антипенко, Наталія Почерніна, Дмитро Васильківський

Переглядів статті: 11 | Завантажень PDF: 9



ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Таміла Ковальчук, Віта Загарій

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ: ДОСВІД РІЗНИХ РЕГІОНІВ ТА КРАЇН

Ольга Кириченко

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 0



ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ РИНКІВ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Ігор Фурманенко

Переглядів статті: 5 | Завантажень PDF: 10



ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ДРАЙВЕР МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ

Ігор Фурманенко

Переглядів статті: 1 | Завантажень PDF: 1



ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИДИ ІНВЕСТИЦІЙ В НЕРУХОМІСТЬ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Тарас Жирук

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ В ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЯХ: РИЗИКИ ДЛЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Олександра Степаненко, Світлана Травінська, Олена Михальська

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ СЕКТОРІ

Леся Гнилянська, Мар'яна Кісь, Юрій Білоус

Переглядів статті: 0 | Завантажень PDF: 0



DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-46>

УДК 620.925:658.567:631.115.11(477)

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ БІОГАЗОВИХ УСТАНОВОК ДЛЯ ПЕРЕРОБКИ ВІДХОДІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ

EFFICIENCY OF USING INDIVIDUAL BIOGAS PLANTS FOR THE PROCESSING OF HOUSEHOLD WASTE

Березюк Сергій Володимировичкандидат економічних наук, доцент,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0950-1998>**Березюк Юлія Борисівна**кандидат економічних наук, директор,
ТОВ «Університет»
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5607-2538>**Медвідь Тетяна Юріївна**магістрантка,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7617-4871>**Berezyuk Serhiy, Medvid Tetyana**
Vinnytsia National Agrarian University**Bereziuk Yuliia**
"University" LLC

Визначено, що новітні системи малої генерації біопалив особливо в сучасних умовах військового стану можуть забезпечити частково енергетичну безпеку держави в короткостроковій перспективі. Доведено, що малі біогазові установки можуть використовуватися в межах системи розумного сільського господарства «Smart Farming», яке в свою чергу побудоване на базі новітніх технологій господарювання на засадах органічного виробництва продовольства. В результаті проведеного аналізу досліджено стан розвитку виробництва біогазу в Україні. Встановлено, що виробництво біогазу в домогосподарствах дасть можливість підвищити енергетичну незалежність економіки держави та забезпечити населення гарячим водопостачанням даних суб'єктів. Встановлено, що потенційна вартість введення в експлуатації малої біогазової установки становитиме 50 тис. грн., а термін окупності складатиме 2,2 роки. Визначено необхідність переорієнтацію державних субсидій з компенсацій вартості природного газу на повернення коштів домогосподарствам що купуватимуть біогазові установки малої потужності вітчизняного виробництва для власних потреб.

Ключові слова: біогаз, індивідуальні біогазові установки, переробка, особисті селянські господарства, державна підтримка.

The purpose of the study is to review and analyze new scientific discoveries and research on the effectiveness of using individual biogas plants for household waste processing and to provide a clear idea of their capabilities and limitations. The theoretical and methodological basis of this study are the following methods and techniques: dialectical and abstract-logical; monographic; statistical; comparison, grouping, graphic; calculation and construction; economic and mathematical programming. It was determined that the practice of using low-tech biogas plants, which select organic waste and excrement from individual households, is widespread in rural areas of China and India. In such cases, biogas is also used for cooking, lighting or heating. Therefore, the practice has been tested in other countries and should be adapted to the real Ukrainian economy. It was determined that the newest systems of small generation of biofuels, especially in the conditions of martial law, can partially ensure the energy security of the state in the short term. It has been proven that small biogas plants can be used within the Smart Farming system, which in turn is built on the basis of the latest farming technologies based on organic food production. As a result of the analysis, the state of development of biogas production in Ukraine was investigated. It has been established that

the production of biogas in households will provide an opportunity to increase the energy independence of the state economy and provide the population with hot water supply of these entities. It was established that the potential cost of operating a small biogas plant of BSU 03/15. The cost of operation and operation will be UAH 50,000, and the payback period will be 2.2 years. The necessity of reorientation of state subsidies from compensation of the cost of natural gas to refunds to households that will purchase low-power biogas plants of domestic production has been determined. It was established that the relevant installations can be used within the framework of the "Smart Farming" intelligent agriculture system, which in turn is built on the basis of the latest farming technologies based on the principles of organic food production.

Key words: biogas, individual biogas plants, processing, personal peasant farms, state support.

Постановка проблеми. Сучасні технології виробництва відновних джерел енергії мають значний позитивний вплив на стан навколишнього середовища за рахунок цілеспрямованого використання як сировини значних за обсягом органічних відходів тваринного та рослинного походження. При цьому новітні системи малої генерації біопалив особливо в умовах військового стану може забезпечити частково енергетичну безпеку держави в короткостроковій перспективі. Таким чином, актуальним та перспективним напрямом застосування побутових відходів домогосподарств є виробництво з них біогазу для забезпечення гарячого тепловодопостачання та дигестату для підживлення сільськогосподарських культур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам дослідження стану та технологій виробництва біогазу присвячені наукові праці Токарчук Д. М. [1], Мазур К. В. [2], Гончарук І. В. [4–5], Фурман І. В. [4; 6–8], Гончарук Я. В. [9] та ін. Проте дослідження доцільності використання індивідуальних біогазових установок в домогосподарствах населення є надзвичайно необхідним, що зумовлює актуальність даного дослідження.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми. На сьогодні необхідним є розроблення та обґрунтування доцільності створення малих біогазових установок в домогосподарствах

Формування цілей статті. Метою статті є дослідження ефективності використання малих біогазових установок в домогосподарствах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Забезпечення альтернативними джерелами енергії в умовах військового стану є одним з першочергових завдань держави.

Як зазначає Д. Токарчук, Україна володіє достатніми земельними площами, щоб гарантувати енергетичну безпеку при використанні сільськогосподарської сировини на виробництво біопалива, не загрожуючи безпеці продовольчій [11, с. 171]. Проте доцільним першочергово використовувати потенціал відходів

аграрного сектору для виробництва біогазу.

Параметром, який безпосередньо визначає кількість біогазу, отриманого з гною, є кількість тварин, що утримуються. Теоретично гній будь-яких тварин можна перетворити на біогаз. однак, враховуючи технічні вимоги та фінансові витрати, лише частина гною можна ефективно переробляти. Через подвійну структуру господарств можна припустити, що в Україні лише ферми, зазначені як підприємства, відповідають умовам експлуатації біогазової установки проте продукування біогазу в домогосподарствах для власного забезпечення гарячим тепловодопостачанням за рахунок використання низько технологічних біогазових установок також є доцільним. Для сільського господарства важливий не тільки ефективний процес виробництва біогазу, а й його раціональне використання підприємства. Існують різні способи використання отриманого біогазу в межах аграрних формувань та домогосподарств від виробництва біогазу для власних потреб до його продажу на ринку енергоносіїв.

Як зазначає К. Мазур, малі біогазові установки в основі мають реактори з готових поліетиленових ємностей, вироблених методом ротаційного формування. Такі ємності випускають деякі заводи у різних країнах, зокрема й в Україні [2, с. 35].

Слід зазначити що в останні роки обсяг утворення відходів в домогосподарствах має тенденцію до зростання (рис. 1).

Однак слід зазначити, що при інтерпретації результатів даного дослідження слід пам'ятати про це це лише оцінки на основі наявних статистичних даних. Істотна перешкода для більш точного оцінок була відсутність детальних доступних даних щодо окремих елементів сільськогосподарської діяльності в Україні, включаючи детальні дані про поголів'я худоби (розподілені за типом, віком, вагою), технології виробництва (екстенсивна, інтенсивна) і системи розведення. Тоді аграрні формування звітують свої оперативні дані до Укрстату, залишається суттєва про-

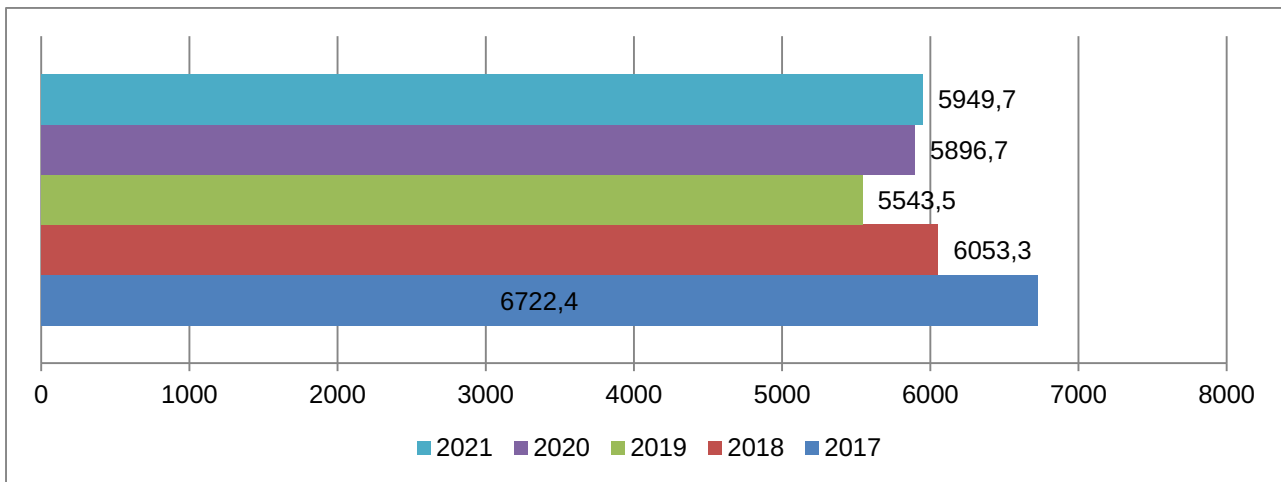


Рис. 1. Утворення відходів внаслідок діяльності в домогосподарствах України, тис. т

Джерело: сформовано авторами на основі [3]

галина в даних про особисті (домашні) господарства, які не були добре охоплені в даному аналізі та мають певні неточності від фактичного обсягу органічних відходів.

Звісно більш промисловим можна вважати утилізацію побутових відходів на сміттєзвалищах. Проте, як свідчать дослідження І. Гончарук, в Україні недостатньо розвинута система сортування, переробки та утилізації ТПВ. Проте, є дієві громади, які в сучасних умовах показують приклад формування комплексу заходів у сфері забезпечення переробки й утилізації побутових відходів, наприклад, Іллінецька територіальна громада [4, с. 11].

Проте, основним стримуючим фактором для розвитку біогазового виробництва на полігонах твердих побутових відходів є, насамперед, відсутність державного стимулювання та необхідного обсягу інвестицій [5].

Тому на нашу думку розвиток виробництва біогазу в індивідуальних біогазових установках в короткостроковій перспективі дасть можливість забезпечити частково енергетичну безпеку за значно менших обсягів інвестування.

Дослідження І. Фурман свідчать, що створення відповідних підсобних виробництв на базі домогосподарств орієнтованих на виробництво біогазу дасть можливість: зменшити залежність громад від енергоносіїв; здійснювати переробку відходів від власного виробництва та життєдіяльності особистих селянських господарств; мінімізувати витрати на опалення будинків; забезпечити домогосподарства високоякісним органічним добривом – дигестатом [6–7].

Доцільним було б створення виробництв орієнтованих на переробку аграрних відходів на базі сільськогосподарських підприємств проте запуск промислових біогазових установок потребує залучення значних інвестицій та покращення інвестиційного клімату, що є надзвичайно складним завданням в умовах військового стану.

На думку І. Фурман, покращення інвестиційно-інноваційної діяльності в аграрному секторі потребує удосконалення діючих механізмів залучення інвестицій [8, с. 46]. Особливо це актуально в сучасних умовах військового стану коли держава має надавати гарантії під інвестиції, які залучаються в АПК.

Як зазначає Я. Гончарук, державна підтримка галузі виробництва біопалива може сприяти його розвитку. Це може включати фінансову підтримку, податкові пільги, створення сприятливого регуляторного середовища та інші заходи [9, с. 245].

Проте необхідно визначити доцільність такого державного стимулювання малої генерації біогазу в домогосподарствах. Нами обраховано потенційна вартість експлуатації малої біогазової установки БДУ 03/15 (табл. 1). Вартість експлуатації та ведення в дію становитиме 50 тис. грн а термін окупності складатиме 2,2 роки.

Відповідні установки можуть використовуватися в межах системи розумного сільського господарства «Smart Farming», яке в свою чергу побудоване на базі новітніх технологій господарювання на засадах органічного виробництва продовольства.

Використання сучасних малих біогазових реакторів дасть можливість в коротко-

Таблиця 1

Структура витрат на ведення в експлуатації малого біогазового реактору

Показник	
Об'єм органічної складової відходів, м ³	2
Вихід біогазу під час анаеробного розпаду органічних речовин м ³ /добу	15
У перерахунку на біометан, м ³ /добу	9
Загальний вихід біогазу на місяць	450
Загальний вихід біометану на місяць м ³	270
Загальний вихід біометану на рік, м ³	3240
Вартість установки, тис грн	40
Експлуатаційні витрати, тис. грн./рік	10
Період окупності при ціні 7грн/м ³ , років	2,2

Джерело: власні дослідження

строковій перспективі забезпечити гарячим тепловодопостачанням особисті селянські господарства за рахунок переробки органічних відходів в тому числі за рахунок відходів підсобних домогосподарств (органічні рештки рослинництва та відходи тваринництва).

Обраховано, що річна потреба в біогазі для обігріву житлового будинку і роботи та супутніх приладів складає 45м³ газу на 1м² житлової площі (з розрахунку площі 70м²) 45м³ газу*70м² буд = 3150м³ газу, що є достатнім виходячи з потужностей запропонованого вище біогазового реактора. Звісно вартість даної установки для більшості домогосподарств в сільській місцевості є надто значною. Проте слід зауважити, що в той же час держава надає субсидії на опалення житла домогосподарствам і в сільській місцевості в тому числі. Тому доцільним є спрямування відповідних коштів на закупівлі обладнання для малих біогазових установок замість компенсації вартості природного газу чи твердого палива (дрова, вугілля тощо).

Практика використання низько технологічних біогазових установок, що використовують органічні відходи та екскременти індивідуальних домогосподарств, широко поширені в сільських районах Китаю та Індії. У таких випадках безпосередньо біогаз також використовується для приготування їжі, освітлення або опалення. Тому практика є відпрацьована в інших країнах та має бути адаптована до реалій української економіки.

Також досить ефективним є використання біогазових реакторів малої потужності на фермерських господарствах. Малі біогазові установки генерують екологічні та соціально-економічні переваги. В першу чергу невелика

біогазова установка приносить дохід фермерам продаж електроенергії. Зразкові розрахунки з Німеччини для біогазових установок з електричною потужністю 75 кВт, які використовують виключно рідкий гній як субстрат вказати чистий річний дохід до 38,5 тис. євро.

Через більшу потребу в енергії для опалення метантенків існує обмежений надлишок тепла, доступний від малих біогазових установок для зовнішнього використання, особливо в холодну пору року. Тим не менш, тепла потужність може бути достатньою для заміни традиційного опалення садиби та ферми будівлі. Незважаючи на низьку теплову потужність малих біогазових установок, більшість тепла може бути доступним для альтернативного використання влітку, якщо це буде виконано потужності споживачів.

Досить доцільним є інтеграція біогазових установок в існуючу інфраструктуру ферми. Наприклад, гноезбірна яма з насосами та труби можуть бути використані для живлення біогазової установки, тоді як резервуар для органічних відходів можна використовувати для зберігання дигестату. Виробництво біогазу є важливим напрямком забезпечення сільськогосподарських підприємств енергетичними ресурсами. На невеликих фермах рекомендується встановлювати прості біогазові установки, які, з одного боку, прості в експлуатації працюють, а з іншого, мають проблеми з рівномірністю нагрівання субстрату. У запропонованій конструкції в біогазовий реактор, проблема вирішується модернізацією нагрівального елемента очисним пристроєм.

Для підприємств, що налічують 30 голів великої рогатої худоби, 15 голів свиней, 15 голів дійних корів і 30 голів овець, кращий

варіант використання біогазу для забезпечення роботи ТЕЦ, котельні та заміни дизельного палива.

Отже, використання малих біогазових установок можливе у виді індивідуальних пристрій для домогосподарств населення орієнтоване на власні забезпечення власним тепло-водопостачанням та для малих фермерських господарств для забезпечення теплом та частково для заміни традиційних паливних ресурсів для машин та обладнання.

Висновки із цього дослідження і подальші перспективи в цьому напрямку. Розвиток виробництва біогазу на за допомогою малих реакторів дасть змогу:

- зменшити обсяги викидів органічних відходів в навколишнє середовище;
- значно обмежити обсяги імпорту при-

родного газу в короткостроковій перспективі;

- оптимізувати витрати на субсидування домогосподарств за рахунок компенсації вартості обладнання для біогазових виробництв вітчизняного виробництва;

- забезпечити домогосподарства органічним добривом – дигестатом.

Отже, зосередження на розробці ефективних механізмів буде стимулювати розвиток біогазової галузі, зокрема це матиме вплив на податкові пільги для фермерських господарств, підтримку через державні програми та стратегії розвитку. Очікується, що подальші дослідження сприятимуть подальшому розвитку біогазових установок у Україні, забезпечуючи стале джерело енергії, скорочуючи викиди парникових газів та сприяючи економічному розвитку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Фурман І. В., Токарчук Д. М. Продовольча безпека та економічні засади виробництва біопалива. *Економічний аналіз*. 2018. № 1. С. 168–174.
2. Мазур К. В., Гонтарук Я. В. Перспективи розвитку виробництва біопалива в особистих селянських господарствах. *Підприємництво та інновації*. 2022. Випуск 23. С. 32–36. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.6>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Гончарук І. В., Фурман І. В., Дмитрик О. В. Комплексна переробка твердих побутових відходів як шлях вирішення екологічних проблем Іллінецької територіальної громади. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2022. № 1 (59). С. 7–20. DOI: <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2022-1-1>
5. Honcharuk I., Tokarchuk D., Gontaruk Y., Hreshchuk H. Bioenergy recycling of household solid waste as a direction for ensuring sustainable development of rural areas. *Polityka Energetyczna-Energy Policy Journal*. 2023. Volume 26. Issue 1. P. 23–42. DOI: <https://doi.org/10.33223/epj/161467>.
6. Фурман І. В., Дмитрик О. В., Лисогор І. О. Стратегічні напрями розвитку біоенергетичного потенціалу Іллінецької територіальної громади. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. Випуск 15. С. 134–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.15.16>
7. Фурман І. В., Дмитрик О. В. Формування стратегічних напрямів розвитку сільських територій. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2022. Випуск 13. С. 46–53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2022.13.5>
8. Фурман І. В. Система фінансового регулювання аграрного сектору України: оцінка сучасного стану та активізація функціонування. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 5. С. 35–50.
9. Гонтарук Я. В., Ясінська Б. О. Оцінка біоенергетичного потенціалу Іллінецької територіальної громади. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 8(08). С. 242–247. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-120>

REFERENCES:

1. Furman I. V., Tokarchuk D. M. (2018) Prodovolcha bezpeka ta ekonomichni zasady vyrobnytstva biopalyva [Food security and economic principles of biofuel production]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 1, pp. 168–174 [in Ukrainian].
2. Mazur K. V., Hontaruk Y. V. (2022) Perspektyvy rozvytku vyrobnytstva biopalyva v osobystykh selianskykh gospodarstvakh [Prospects for the development of biofuel production in personal peasant farms]. *Pidpryemnytstvo ta innovatsii*, vol. 23, pp. 32–36. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.6>
3. Ofitsiyniy sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [The State Statistics Service of Ukraine]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Honcharuk I. V., Furman I. V., Dmytryk O. V. (2022) Kompleksna pererobka tverdykh pobutovykh vidkhodiv yak shliakh vyrishennia ekolohichnykh problem Illinetskoï terytorialnoi hromady [Complex processing of solid

household waste as a way to solve environmental problems of Ilyinets territorial community]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*, vol. 1 (59), pp. 7–20. [In Ukrainian].

5. Honcharuk I., Tokarchuk D., Gontaruk Y., Hreshchuk H. (2023) Bioenergy recycling of household solid waste as a direction for ensuring sustainable development of rural areas. *Polityka Energetyczna-Energy Policy Journal*. Volume 26. Issue 1. P. 23–42.

6. Furman I. V., Dmytryk O. V., Lysohor I. O. (2023) Stratehichni napriamy rozvytku bioenerhetychnoho potentsialu Ilinetskoj terytorialnoi hromady [Strategic directions for the development of the bioenergy potential of the Ilinets territorial community]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Serii: Ekonomika*, vol. 15, pp. 134–143. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.15.16>

7. Furman I. V., Dmytryk O. V. (2022) Formuvannia stratehichnykh napriamiv rozvytku silskykh terytorii [Formation of strategic directions for the development of rural areas]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Serii: Ekonomika*, vol. 13, pp. 46–53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2022.13.5>

8. Furman I. V. (2017) Systema finansovoho rehuliuвання аhrарного сектору Украіны: otsinka suchasного стану та акtyvizatsiia funktsionuvannia [The system of financial regulation of the agricultural sector of Ukraine: assessment of the current state and intensification of functioning]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*, vol. 5, pp. 35–50. [in Ukrainian].

9. Hontaruk Ya. V., Yasinska B. O. (2023) Otsinka bioenerhetychnoho potentsialu Ilinetskoj terytorialnoi hromady [Assessment of the bioenergy potential of the Ilinets territorial community]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, vol. 8(08), pp. 242–247. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-120> (in Ukrainian).